

Posudek vedoucího bakalářské práce Jany Položijové
Románové adaptace pro mládež

Předkládaná bakalářská práce sestává ze dvou částí. V první se autorka zamýšlí nad pojmem adaptace a pro účely svého zájmu si ho vymezuje s oporou v citované literatuře. Stručně pak představuje příklady přetvoření uměleckých děl v české literatuře a v těchto souvislostech pak pojednává své hlavní téma: porovnání českých překladů vybraných děl Julese Verna a jejich přepracování v pojetí Ondřeje Neffa.

Při srovnávání tří románů je vždy přehledně nastíněna fabule a pak jsou evidovány odlišnosti v pořadí od závažnějších změn v ději až po drobné jednotky jako např. popis předmětů nebo činností. Text bakalářské práce plyne v těchto pasážích snad docela hladce, ale nevznikal snadno. Asi největší obtíž představovaly pro autorku sugestivní, řekl bych až suverénní postoje, jimiž O. Neff obhajoval svůj adaptující způsob práce a jejichž argumentaci o „zbytečnosti“ nebo „zastaralosti“ některých detailů Vernova textu Jana Položijová přijímala. „Přijímala“ ovšem ve smyslu plausibility, nikoli že by se s nimi identifikovala. To bylo právě na tomto momentu paradoxní: autorce myslím Neffovy adaptátorské postupy nekonvenovaly, ale akceptovala je jako cosi regulérně zdůvodněného. Stopy po zápasu o hledání adekvátního diskursu jsou v textu občas ještě patrné: „V převyprávěné verzi je děj zkrácen a oživen konkrétními postavami a dialogy. / Jsou vypuštěny dlouhé pasáže popisu ponorky, podmořského světa a cesty,“ píše autorka např. na s. 29. Výrazy jako „oživen“ či „dlouhé pasáže popisu“ nejsou neutrálními pojmenováními, nýbrž přejímají optiku mluvčího, který shledává původní verzi jako málo „živou“ a zdlouhavou. – Zmiňuji to jen jako příklad celkového postoje, který mě zaujal, a rád konstatuji, že autorka na svém textu pracovala trpělivě a s porozuměním.

Druhá část práce je sociologického charakteru a představuje dotazníkové šetření mezi žáky základních a středních škol v jejich názorech na upravování literárního textu a jeho porozumění. Takový postup zpravidla nebývá součástí práce na Ústavu české literatury a komparistiky, ale v tomto případě logicky vyplývá ze zvolené tematiky. Svým výsledkem možná překvapivě mírní očekávatelný souhlas s invazivními zásahy do uměleckého textu pro mládež. Jana Položijová na zkoumaném vzorku 162 žáků zjistila, že drastické rozdíly ve vnímání původního a upraveného textu nepanují. To je celkem radostné zjištění, které je ale třeba vnímat v souvislostech skutečností spíše truchlivějších: „Základní problém přitom představuje fakt, že žáci podle vlastních slov nejsou příliš zvyklí číst a nemají sami o četbu zájem“ (s. 57).

Bakalářskou práci J. Položijové rád doporučuji k obhajobě a podle jejího průběhu a úrovně jiných prací navrhuju hodnocení „velmi dobře“.